

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВИРОБНИЦТВА Й РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ПРАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА «РОШЕН»

Чернишова Л.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку аналізу та аудиту, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: liylek196322@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3213-6589

Хачірова Ю.С., студентка 3 курсу, факультет міжнародної економіки, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна
e-mail: yuliagrenz@gmail.com
ORCID ID: 0009-0009-4945-8913

***Анотація.** В сучасних економічних умовах потрібно вивчати діяльність тих компаній, які стало функціонують та розвиваються, а також збільшують свої активи та прибуток. Однією з таких компаній є «Київська кондитерська фабрика «Рошен», яка успішно пережила багато криз, пандемію та зараз працює під час війни. Під час написання роботи було проаналізовано обсяги виробництва і реалізації продукції, його динаміку та структуру, а також визначено окремі фактори, які вплинули на зміну обсягів реалізації в 2022 році. За результатами дослідження виявлено спад в обсягах виробництва та реалізації продукції в 2022 році, що стало причиною тимчасової виробничої зупинки фабрики весною 2022 року. Оскільки наведені дані є свіжими та актуальними, то зроблені розрахунки мають практичну значущість для подальших досліджень.*

***Ключові слова:** ПрАТ «Рошен», Київська кондитерська фабрика «Рошен», обсяги виробництва в 2022 році, обсяги продажів в 2022 році.*

ANALYSIS OF THE DYNAMICS OF PRODUCTION AND SALE OF PRODUCTS OF «KYIV CONFECTIONERY FACTORY «ROSHEN»

Chernyshova Lyudmila, Candidate of economic sciences, associate professor of the Department of Accounting, Analysis and Auditing, Odesa National University of Economics, Odesa, Ukraine
e-mail: liylek196322@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-3213-6589

Khachirova Yuliia, 3rd year student, Faculty of International Economics, Odesa National University of Economics, Odesa, Ukraine
e-mail: yuliagrenz@gmail.com
ORCID ID: 0009-0009-4945-8913

***Abstract.** In today's economic conditions, it is necessary to study the activities of those companies that are functioning and developing, as well as increasing their assets and profits. One of such companies is "Kyiv Roshen Confectionery Factory", which has successfully survived many crises, pandemics and is currently working during the war. During the writing of the work, the volumes of production and sales of products, its dynamics and structure were analyzed, as well as certain factors that influenced the change in sales volumes in 2022 were determined. According to the results of the study, a decline in the volume of production and sales of products in 2022 was revealed, which was the reason for the temporary production stoppage of the factory in the spring of 2022. Since the given data are fresh and up-to-date, the calculations made are of practical significance for further research. The survey showed that the Kyiv confectionery factory "Roshen" has a clear strategy of functioning and development and is ready to quickly adapt to the new reality and market conditions. The indicators of confectionery production in 2022 decreased in accordance with the indicators of 2021. The reason for this is a change in consumer demand, as well as factory downtime that occurred after the start of a full-scale invasion. The structure of demand also changed: purchases of cakes and pastries decreased, but confectionery products with a long shelf life, as well as sugar products, increased. This situation in the change of demand is inspired by the specifics of consumers' lives in 2022, the formation of reserves in case of a lack of light and other related moments.*

***Key words:** Roshen, Kyiv confectionery factory Roshen, production volumes in 2022, sales volumes in 2022*

JEL Classification: D220; O120.

Постановка проблеми. Вивчення динаміки виробництва та реалізації продукції великими підприємствами є важливим моментом на сучасному етапі. Компанія «Рошен» входить в ТОП-10 українських прибуткових компаній, тому специфіці функціонування

цього підприємства, його виробництву та обсягам реалізації потрібно приділяти особливу увагу. Київська кондитерська фабрика «Рошен» є прикладом сталого та рентабельного виробництва, маркетингу та системи реалізації продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато наукових працівників та економістів вивчали систему управління ПрАТ «Рошен» задля вивчення алгоритмів виробництва, розвитку, реалізації продукції, а також можливості перенесення їх стратегічного планування на підприємства харчової галузі меншого розміру. Вивченням займалися Іванова І.І., Мірошниченко О.К. [1], Зубак Т.А., Капінус Л.В. [2], Коваленко Д.І. [3] та багато інших.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Враховуючи дані попередніх досліджень ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», важливо відзначити, що деякі аспекти залишаються невирішеними та потребують більш детального аналізу. Особливо це стосується адаптації компанії до змін у споживацьких перевагах, що спостерігалися у 2022 році. Також важливим аспектом є вплив воєнного стану на виробничі потужності фабрики, який відобразився на фінансових показниках компанії.

Мета дослідження. Аналіз показників виробництва та реалізації кондитерських виробів компанією ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», а також визначення впливу факторів на зміну обсягів реалізованої продукції в 2022 році.

Основний матеріал. Українські підприємства наразі переживають складний період і це стосується як великих корпорацій, так і зовсім маленьких компаній чи ФОП. В 2023 році дослідницький центр NV за допомогою Datawrapper дослідив та опублікував рейтинг найзаможніших українців, куди вже багато років входить власник кондитерської фабрики «Рошен» та экс-президент України Петро Порошенко. Однак, показники його прибутків в 2023 році значно зменшились відповідно до 2022, а його головний офіційний актив – кондитерська компанія «Рошен», капітал якої експерти оцінили в 954 млн. доларів [4]. Відповідно, доцільно проаналізувати динаміку виробництва й реалізації продукції за 2020-2022 роки, а також провести аналіз впливу факторів на зміну обсягів реалізованої продукції і впливу структурних зрушень на обсяги реалізації продукції.

Отже, для проведення аналізу показників виробництва та обсягів реалізованої продукції, доцільно сформулювати загальне уявлення про це кондитерське підприємство. Історія функціонування кондитерської фабрики почалась ще в 1886 році, але для вирішення поставлених завдань будемо вивчати більш сучасний період. Станом на кінець 2022 року на підприємстві «Київська кондитерська фабрика «Рошен» працює 800 осіб, продуктивність фабрики складає 100 тон різнопрофільної продукції на добу. Асортимент фабрики широкий та різноманітний, щодня виробляють печиво, крекер, зефір, пастилу, торти, тістечка, кекси, мармелад, коробкові цукерки. Торти «Київський» та «Празький» виробництва «Рошен» є не просто смачним виробом, а всесвітньовідомим десертом, який користується великою популярністю по всьому світу. Вся продукція компанії сертифікована та пройшла стандартизацію відповідно до міжнародних стандартів ISO 9001:2008 та ISO 22000:2018. Загальні відомості про ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» відображено в табл.1.

Хоча ШІ має потенціал для автоматизації певних завдань і підвищення ефективності маркетингу, важливо зазначити, що він не готовий повністю замінити маркетологів. Він скоріше служить потужним інструментом для підвищення їхніх можливостей і забезпечення кращого прийняття рішень.

Маркетологи мають унікальний набір навичок, який включає креативність, стратегічне мислення та здатність будувати стосунки з клієнтами. Ці людські якості є безцінними для розуміння споживчих уподобань, розробки інноваційних кампаній і створення значущого досвіду бренду.

ШІ може допомогти маркетологам, аналізуючи величезні масиви даних, виявляючи закономірності та надаючи цінну інформацію. Це також дозволяє маркетологам адаптувати свої стратегії, оптимізувати кампанії та приймати рішення на основі даних. Завдяки ШІ, що виконує повторювані завдання та надає пропозиції на основі даних, маркетологи мають можливість зосередитися на високорівневому мисленні та розробити інноваційні підходи.

По суті, співпраця між маркетологами та ШІ може призвести до більш ефективних і результативних маркетингових кампаній. Маркетологи можуть використовувати ШІ, щоб покращити свою роботу, отримати глибше розуміння поведінки споживачів і надати персоналізований досвід, який задовольнить цільову аудиторію. Тому ШІ слід розглядати не як загрозу, а як цінного союзника у сфері маркетингу, що дозволяє маркетологам розкрити свій творчий потенціал і досягти ще більшого успіху.

Таблиця 1

Загальні відомості про ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен»

№	Показник	Характеристика
1	Повна назва	Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика «Рошен»
2	Код ЄДРОУ	00382125
3	Дата реєстрації	31.12.1994
4	Розмір статутного капіталу	1 505 833 098,00 грн
5	Види діяльності	Основний - 10.72 Виробництво сухарів і сухого печива, борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання. Додаткові - 10.71 Виробництво хліба та хлібобулочних виробів, борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання; 10.82 Виробництво какао, шоколаду та цукрових кондитерських виробів; 46.18 Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими товарами; 46.36 Оптова торгівля цукром, шоколадом і кондитерськими виробами; 47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах

Джерело: складено авторами на основі [7]

За даними національних агентств, кондитерська компанія «Рошен» в 2022 році значно збільшила прибутки в розрізі всієї корпорації – різниця відносно 2021 року склала майже 1 млрд. грн. ПрАТ «Рошен» входить до 10 найприбутковіших компаній України та в ТОП-30 найприбутковіших кондитерських компаній світу. Проте, саме ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» показала не дуже гарний фінансовий результат в 2022 році: дохід від реалізації товарів – 903,19 млн. грн, понесені витрати – 984 млн. грн., а в 2021 році зареєстровано прибуток в розмірі 25,8 млн. грн. Наразі продукція від «Рошен» поставляється в 55 країн світу, але найбільшими партнерами є країни ЄС та Кавказу, Середньої Азії, а також Казахстан, США, Китай, Ізраїль, Японія, Канада, Йорданія й тощо [11].

Для аналізу виробництва важливо розуміти, чи змінились обсяги отриманої виручки, доходів, собівартості та інших витрат, відображених в табл.2.1.

Таблиця 2

Динаміка показників виробництва та реалізації продукції Київської кондитерської фабрики «Рошен» в 2020-2022 році, млн. грн.

Показники	Сума, тис.грн.			Відхилення (+, -) у 2022 порівняно з	
	2020	2021	2022	2021	2020
Виручка від реалізації	638,817	979,286	903,195	-76,091	+264,378
Обсяг виробництва	523,721	899,113	802,370	-72,437	+208,649
Собівартість	556,236	863,265	775,911	-87,354	+219,675
Валовий прибуток	82,581	116,021	127,284	+11,623	+44,703
Інші опер. Доходи	1,840	5,572	0,924	-4,648	-0,916
Адміністративні витрати	42,484	600,82	57,231	-2,851	+14,747
Витрати на збут	6,629	7,984	7,231	-0,753	+0,602
Інші опер. Витрати	42,247	37,238	60,084	+22,846	+17,837
Результат від опер. діяльності	-6,939	16,289	3,662	-12,627	+10,601
Результат до оподаткування	7,353	30,283	30,283	0	+22,930

Податок на прибуток	-2,096	-4,504	-4,504	0	+2,408
Чистий прибуток	5,257	25,779	25,779	0	+20,522
Витрати на 1 грн. обсягу виробленої продукції	1,081	0,959	0,967	0,008	-0,114

Джерело: складено авторами на основі [11]

Видно, що в 2022 році значно знизився обсяг отриманої виручки, тобто обсяги продажу кондитерських товарів в 2022 році відносно 2021 року зменшились на 76 млн. грн., змінилась також і собівартість – зменшення на 87 млн. грн.

Перед початком аналізу структури виробництва та продажів, важливо акцентувати увагу на тому, що в березні та квітні «Київська кондитерська фабрика «Рошен» не працювала, її частковий запуск на малих обсягах почався в травні 2022 року, але вже до вересня 2022 потужності були поновлені, а всі виробничі плани виконані, при цьому заробітна плата для всіх працівників зберігалась та виплачувалась. Динаміка виробництва продукції наведена в табл.3.

Таблиця 3

Динаміка виробництва продукції в розрізі асортименту ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» в 2020-2022 році, тон

Показник	Обсяг виробництва, тон			Відхилення (+, -) у 2022 порівняно з	
	2020	2021	2022	2020	2021
Печиво, торти, тістечко, кондитерські вироби	16871	19566	20124	+3253	-558
Цукристі вироби, шоколад	8900	10743	10398	+1498	-345
Хлібобулочні вироби	5152	5502	5147	-5	-355

Джерело: складено авторами на основі [13]

Відповідно, в 2022 році спостерігалось часткове зменшення обсягів виробництва по категоріям цукристих та хлібобулочних виробів. Таке зменшення зумовлено зниженням попиту на окремі позиції, простоем фабрики протягом декількох місяців після початку повномасштабного вторгнення та економічно обгрунтованою доцільністю виробництва.

Отже, доцільно проаналізувати структуру реалізованої продукції ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» за основними видами її діяльності в 2020-2022 роках., що відображено в табл. 4. В 2022 році в структурі реалізованої продукції значно переважає категорія «сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання», що в 2022 році збільшилось на 7,28% відповідно до 2021 року.

Таблиця 4

Структура реалізованої продукції ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» в 2020-2022 роках, %

Продукція\вид діяльності	Обсяг реалізованої продукції, %		
	2020	2021	2022
Печиво, торти, тістечко, кондитерські вироби	49,33	50,51	54,19
Хлібобулочні вироби	24,67	24,02	20,89
Цукристі вироби, шоколад	26,00	25,47	24,92

Джерело: складено авторами на основі [10]

Така ситуація обумовлена актуальністю тривалого зберігання продукції, можливість задовольнити голод, коли немає світла та іншими аспектами, що стали характерними для 2022 року. Тієї продукції, що відпадає під вид діяльності 10.82 «Виробництво какао, шоколаду та

цукрових кондитерських виробів» дуже багато саме в цьому філіалі «Рошен», але через її низьку вартість, в загальній структурі все ж таки займає не ключову позицію. Відповідно до стратегічних планів ПрАТ «Рошен» планується будівництво ще однієї фабрики в Київській області, яка буде займатись хлібобулочними виробами та бісквітами, тому через декілька років структура виробництва може суттєво змінитись [5].

Однак, якщо казати саме за ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен», то вона спеціалізується на виробництві декількох видів кондитерської продукції, а саме: карамель, драже, цукерки (глазуровані та неглазуровані), борошняні вироби та вафлі. Структура виробництва зображена на рис.1.



Рис. 1. Структура виробництва ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» в 2022 році, %

Джерело: складено авторами на основі [8]

Карамель займає велику частку виробництва, що є результатом великого попиту на цю категорію кондитерських виробів, а також невисокою собівартістю її виробництва й ціною продажу і довгим терміном зберігання.

Також в січні 2023 року проводилось дослідження впливу вигоди від покупки на рівень задоволення покупців. Дослідження проводилось серед споживачів, які замовляли продукцію «Рошен» через офіційний сайт в режимі онлайн. Відповідно до дослідження пропонувались групи товарів та емоція, яку формує окремий товар (захват, радість, щастя, байдужість), результати дослідження в табл.5.

Таблиця 5

Результати дослідження впливу вигоди від покупки на емоційний стан

Продукція	Розподіл покупців за прихильністю	Емоція			
		захват	радість	щастя	Байдужість
Цукерки глазуровані	25	14	7	4	-
Цукерки неглазуровані	6	-	-	-	6
Шоколад та вироби	26	13	10	3	-
Пастила та мармелад	10	-	3	3	4
Карамель	6	-	3	-	3
Печиво та вафлі	7	-	-	-	7
Торти та тістечко	20	14	7	-	-
Всього	100	40	30	10	20

Джерело: складено авторами на основі [12]

Відповідно, це дослідження також підтверджує, що цукристи та шоколадні вироби викликають достатньо сильні емоційні та смакові сигнали, які засвідчують високий попит

на такі категорії продукції ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен». Торти та тістечка не є кондитерськими виробами, які їдять кожного дня, тому в більшості випадків вони асоціюються зі святами. Печива та вафлі не викликають яскравих емоцій через те, що споживачі їдять їх дуже часто і це підтверджує обсяг реалізації.

Висновки. Дослідження показало, що Київська кондитерська фабрика «Рошен» має чітку стратегію функціонування та розвитку та готова швидко адаптуватись до нової реальності й ринкових умов. Показники виробництва кондитерської продукції в 2022 році зменшились відповідно показників 2021 року. Причина цього в зміні запитів споживачів, а також простою фабрики, який стався після початку повномасштабного вторгнення. Також змінилися структура попиту: зменшились закупівлі торгів та тістечок, але збільшились кондитерські вироби тривалого зберігання, а також цукрові вироби. Така ситуація в зміні попиту нав'язана специфікою життя споживачів в 2022 році, формування запасів на випадок відсутності світла та інших супутніх моментів.

Список літератури

1. Іванова І.І., Мірошніченко О.К. Облік грошових коштів в національній валюті та ефективності їх використання. СДУ, Суми, 2023. 62 с.
2. Зубак Т.А., Капінус Л.В. Управління емоціями та враженнями покупців. Київ, 2021. 78 с.
3. Коваленко Д.І. Організація ефективної операційної діяльності ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен». Київ, 2019. 98 с.
4. Свірневська В. Вперше з 2006 року: в Україні залишилося всього 2 доларові мільярди. URL: https://financy.24tv.ua/ru/samye-bogatye-ljudi-ukrainy-2023-kto-sumel-sohranit-status-dollarovyh-milliarderov_n2429544 (дата звернення 17.11.2023)
5. Дослідження ринку кондитерських виробів: вплив пандемії та війни URL: <file:///C:/Users/1/Downloads/6124-Article%20Text-17094-1-10-20220630.pdf> (дата звернення 18.11.2023)
6. Дослідження. Кейс компанії Roshen URL: <https://csr-ukraine.org/category/our-research/> (дата звернення 18.11.2023)
7. Інформація про Roshen URL: <https://forbes.ua/profile/roshen-241> (дата звернення 18.11.2023)
8. «Рошен» отримав прибуток в мільярд в рік вторгнення URL: <https://thepage.ua/ua/news/korporaciya-roshen-otrimala-39-mlrd-pributku-v-rik-vtorgnennya> (дата звернення 17.11.2023)
9. Попит на печиво, шоколад не купують URL: <https://forbes.ua/inside/mi-namagaemosvidtvoriti-sebe-yak-pratsyue-korporatsiya-roshen-pid-chas-viyni-17032022-4748> (дата звернення 18.11.2023)
10. ПрАТ «Київська кондитерська фабрика «Рошен» URL: <https://roshen.com/ua/ua/pro-roshen/fabryku-i-zavody/prat-kyivs-ka-kondyters-ka-fabryka-roshen> (дата звернення 17.11.2023)
11. Київська кондитерська фабрика «Рошен» URL: <https://roshen.com/kontakty/fabryku> (дата звернення 18.11.2023)
12. Прат «Київська кондитерська фабрика «Рошен» URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00382125/ (дата звернення 17.11.2023)
13. Рошен «Соціальний звіт» URL: https://roshen.com/uploads/presentation/Roshen__AR-2018__32_1.pdf

References

1. Ivanova I.I., Miroshnychenko O.K. (2023). Accounting of funds in the national currency and the efficiency of their use. SDU, Sumy. [In Ukrainian].
2. Zubak T.A., Kapinus L.V. (2021). Management of customer emotions and impressions. Kyiv [In Ukrainian].
3. Kovalemko D.I. (2019). Organization of effective operational activities of PJSC "Kyiv Confectionery Factory "Roshen". Kyiv. [In Ukrainian].
4. There is only one billionaire left in Ukraine Retrieved from https://financy.24tv.ua/ru/samye-bogatye-ljudi-ukrainy-2023-kto-sumel-sohranit-status-dollarovyh-milliarderov_n2429544 (accessed November 17, 2023). [In Ukrainian].

5. Confectionery Market Research: Impact of Pandemic and War. Retrieved from file:///C:/Users/1/Downloads/6124-Article%20Text-17094-1-10-20220630.pdf (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
6. Research. The case of Roshen company Retrieved from <https://csr-ukraine.org/category/our-research/> (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
7. Information about Roshen. Retrieved from <https://forbes.ua/profile/roshen-241> (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
8. "Roshen" received a profit of one billion in the year of the invasion Retrieved from <https://thepage.ua/ua/news/korporaciya-roshen-otrimala-39-mlrd-pributku-v-rik-vtorgnennya> (accessed November 17, 2023). [In Ukrainian].
9. Demand for cookies, chocolate is not bought. Retrieved from <https://forbes.ua/inside/mi-namagaemos-vidtvoriti-sebe-yak-pratsyue-korporatsiya-roshen-pid-chas-viyni-17032022-4748> (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
10. PJSC "Kyiv Roshen Confectionery Factory". Retrieved from <https://roshen.com/ua/ua/pro-roshen/fabryky-i-zavody/prat-kyivs-ka-kondyters-ka-fabryka-roshen> (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
11. Kyiv confectionery factory "Roshen". Retrieved from <https://roshen.com/kontakty/fabryky> (accessed November 18, 2023). [In Ukrainian].
12. Prat "Kyiv confectionery factory "Roshen". Retrieved from https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/00382125/ (accessed November 17, 2023). [In Ukrainian].
13. Roshen "Social Report". Retrieved from https://roshen.com/uploads/presentation/Roshen__AR-2018__32_1.pdf (accessed November 17, 2023) [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 12.12.2023
Прийнята до публікації 15.12.2023